

Het Evangelie van Mededogen

– H. van der Hecht

Mededogen is het delen van de passie voor het leven met hen die lijden opdat we met hen verbonden zijn. Daarom is mededogen ook liefde. Lijden is steeds een teken dat een hindernis iemands ontplooiing in de weg staat: wanneer we daarentegen deze ontplooiing ondersteunen, maakt lijden plaats voor vreugde. Passie, in haar oude, etymologische, betekenis, betekent lijden. Zo eindigt de Passie van Jezus op het pad van pijn in de kruisiging.

Dr. H. van der Hecht was jarenlang professioneel actief als arts, gespecialiseerd in de pediatrie. Zij is sinds 1939 lid van de Belgische Theosofische Vereniging, waarvan zij in 1984 tot Secretaris-generaal verkozen werd.

Dit artikel is de neerslag van een inleiding die zij op 18 juli 2007 in Finland hield op het Europese congres.

Passie kan ook nog een andere, nieuwe betekenis hebben: een innerlijk vuur, een brandend – soms zelfs heilig – enthousiasme dat een uitdrukking vindt in Liefde, of in het scheppen van Schoonheid. In deze betekenis is passie het equivalent van het Griekse woord *Eros*.

We kunnen medelijden voelen met iemand die lijdt: we kunnen zijn of haar pijn of ellende intellectueel bevatten, we kunnen zelfs enige tranen plengen om zijn of haar trieste lot – immers, op een dag zouden we wel eens in zijn of haar schoenen kunnen staan. Maar we bekijken onze medemens op dat moment vanuit ons eigen standpunt als waarnemer. We zullen hem nooit beladen met verwijten, we zouden hem zelfs een helpende hand kunnen toesteken, maar hij zal nooit een deel worden van onszelf omdat hij altijd “de ander” blijft, *lager staande dan* onszelf – dit is de definitie van medelijden.

Hiertegenover staat dat we met *Mededogen* één worden met het lijden, omdat we één zijn met alle levende wezens. Echter, wil dit één zijn met het lijden zeggen dat we samen lijden, samen getroffen worden door de pijn, samen huilen? Houdt dit een toename in van het geklaag, de tranen en de angst, zodat alles nog somberder wordt dan het al is? Zou deze toegevoegde wanhoop ook maar van enig nut zijn voor die ongelukkige?

We kunnen een mooier en grootmoediger gebaar stellen: het samen met diegene delen, door alle pijn heen, van de vreugde om en het vertrouwen in de schoonheid, de goedheid en de goddelijke natuur van het leven. Het delen van de overtuiging dat de ziel zal bloeien door alle moeilijkheden heen, en dat de uiteindelijke bestemming van de ziel volmaaktheid en gelukzaligheid is, binnen een goddelijk plan waarin alle levende wezens tot volmaaktheid komen – allen omringd door goddelijke liefde.

Echt mededogen maakt het ons daarom mogelijk om de schoonheid van het leven te delen met de minder gelukkigen onder ons. Dit samen delen wordt bereikt door een verbinding en eenwording en dit wordt, dankzij deze kracht van liefde, alleen ervaren door diegenen wiens *ego* volledig opgegaan is in een oprechte zorg voor alles dat leeft. Dankzij het samen delen van dit heilige enthousiasme, wordt de pijn van de getroffen overstegen en zal deze opnieuw vertrouwen vinden in het leven.

Dit mededogen waarvan de lijdende droomde – of liever, waarvan hij niet durfde te dromen – kan geen medelijden zijn maar eerder, en zekerder, een stralend- intense liefde die hem opheft tot op het niveau van het goddelijke,

waarbij hij uit zijn gehavend wezen getild wordt. Het is exact deze zelfde liefde die iedere gelovige, ongeacht in een Westerse of in een Oosterse traditie, verwacht van Jezus, Boeddha of de Wereldmoeder.

Mededogen is een vorm van liefde, en als zodanig drukt zij zich uit in gebaren en woorden, gebaren van affectie en verbondenheid, van hulpvaardigheid en begrip, woorden van wijsheid en vrede – troostende gebaren en woorden.

Inspiratieve muziek en schoonheid, bijvoorbeeld, kunnen drager zijn van de goddelijke boodschap die de ziel verheft en kunnen om diezelfde reden gestalte geven aan mededogen – alles kan ons verenigen in vreugde en kan de lijdende ziel redden van haar eenzaamheid.

Medelijden vereist een voorbijgaand oordeel over iemand – waar mededogen daarentegen, als een vorm van liefde, geen oordeel velt. Medelijden laat de ziel van de lijdende ook buiten beschouwing, hoezeer het deze ook troost zou kunnen bieden in zijn ellende. Het is deze troost waar gebeden, gericht aan God, Jezus en Maria, op doelen, wanneer gezegd wordt: “Wees ons arme zondaars genadig”.

Deze gebeden verlangen geen goddelijke liefde als antwoord, maar worden veeleer geïnspireerd door de afkeer (of verschrikking) die het lijden opwekt, de angst om gestraft te worden voor verkeerde daden en om zo hemelse gelukzaligheid mis te lopen. Medelijden kan de lijdende niet bevrijden uit zijn moreel verworpen positie.

Mededogen omringt elk levend wezen met dezelfde liefde: zowel diegenen die zich kunnen verheugen in een zich voorspoedig ontbloesend leven als diegenen die armoede ondergaan of in

stille lijden, of zelfs diegenen die zich niet bewust zijn van hun lijden, blind voor de schoonheid van het leven, opgesloten in de gevangenis van zelf-zucht; diegenen ook die slecht, gewelddadig en vernietigend kunnen zijn, enkel gericht op plezier, macht en bezit. Voor deze laatsten zal de onwetendheid omtrent hun lijden, dit lijden en hun eenzaamheid alleen maar dieper maken; zij verlaten deze wereld in onwetendheid van de ware, verbazingwekkende en goddelijke aard van het leven.

**Schoonheid - de universele
schoonheid - kan slechts bevat
worden door dit mededogen waarin
ieder leven wezen de passie voor
het leven met andere wezens deelt.**

Mededogen is bedoeld voor diegenen die door alle duisternis heen bereid zijn hun vreugde te delen, het Goddelijke in zichzelf op te wekken en tot bloei te brengen. Het is bedoeld voor alles dat leeft, zowel voor de dieren, de planten als voor menselijke wezens. *Het strijdt tegen elke vorm van wreedheid*, tegen de vreselijke wreedheid van de mens tegenover het dieren- en het plantenrijk. *Het is de passie voor schoonheid en de passie voor het leven* – want leven is schoonheid. De passie voor het leven mag niet verward worden met de zelfgerichte zucht naar de geneugten/sensuele genietingen van het leven. Schoonheid ligt immers besloten in harmonie, een universele harmonie met alles wat leeft en waarin ieder wezen de facetten van de goddelijke gedachte en ideeën - of archetypische ideeën waarvan ieder wezen de belichaming is - vollediger tot uitdruk-

king brengt. Leven is de uitdrukking van het Goddelijke. Schoonheid – de universele schoonheid - kan slechts bevat worden door dit mededogen waarin ieder leven wezen de passie voor het leven met andere wezens deelt.

Rukmini Devi, die samen met Annie Besant het Kalakshetra Instituut (letterlijk “veld van de Kunsten”) oprichtte – een instituut dat bekend staat om zijn prachtige Indiase dansvoorstellingen – haalde deze waarheid aan die op het eerste gezicht verrassend kan klinken, maar die nu gemakkelijker begrepen kan worden: “Er is geen schoonheid zonder mededogen”. Zo begrepen is mededogen dus het vermogen om de passie voor het universele leven/levensprincipe te delen, dat leven dat gemaakt is van schoonheid, harmonie en de transformatie van de harmonie op een bepaald niveau naar een nieuwe harmonie op een groter en verhevener niveau van harmonische verwerkelijking.

Het andere uiterste, geweld – zowel fysiek als moreel geweld -, is lelijkheid; gericht tegen het verlangen om tot bloei te komen, een verlangen dat besloten ligt in ieder levend wezen. Geweld vernietigt innerlijke harmonie, wederzijdse harmonisering en het samen delen van materiële en spirituele schatten. Geweld vernietigt leven, elimineert het en richt het te gronde, verminkt zowel de ziel als het lichaam.

Mededogen – deze aandachtige zorgzaamheid en verbondenheid met al het goede dat leeft in ieder wezen, de gemeenschappelijke liefde voor het leven – is *vrede*, een diep respect en ontzag voor en voorgevoel van het Goddelijke in ieder mens en in ieder levend wezen. Respect en naastenliefde, voor mens, plant en dier. Mededogen houdt

ook een respect in voor de Natuur in elk van haar wonderbaarlijke aspecten, of het nu gaat om mineralen of planten – rotsen, bronnen, waterplassen, water-vallen, rivieren, zeeën en oceanen; maar ook bossen, graslanden, jungles, bosjes en hun eindeloos gevarieerde lucht-, water- en aardfauna.

Vanuit dit respect en deze zorg voor het leven, voor elk moment dat de mens in harmonie leeft met de Natuur en met zijn medemens, luisterend naar de hymne van het leven – deze ode aan de schoonheid die oprijst vanuit het hart van ieder wezen - zal er vrede zijn. Een innerlijke vrede en de belofte dat er op een dag een universele vrede zal zijn, een volledige ontplooiing van elk- een in goddelijke eenheid.

Mededogend zijn is het eindeloos vul- len van de wereld met liefde, met het stralend licht van wijsheid, met vrijge- vige energie: het is het geven van liefde aan ieder levend wezen – mens, dier of plant – zodat het een betere uitdruk- king van het Goddelijke kan vormen. Wie mededogend is, is daarom ook vervuld van een grenzeloze welwillend- heid ten opzichte van iedereen en al- les. Dit is het spirituele pad dat de we- relt kan transformeren door aanmoed- iging en troost, door het tot bloei brengen van haar verborgen schoon- heid en intrinsieke goedheid die in elk wezen klaar ligt om geschonken te worden, en ieder kijkt er naar uit om zich te wijden aan de dienst aan ande- ren. Mededogen zal de wereld veran- deren op eenzelfde wijze als de zon de Natuur helpt om te ontluiken.

Helaas, velen blijven blind voor deze zorg, opgesloten in zichzelf, in de ge- vangenis van hun “ego”, ondoordring- baar voor de roep naar het licht van mededogen; en zij zullen hierin door- gaan zolang het Goddelijke in henzelf

de muren van afgescheidenheid niet neerhalen zodat de uitdrukking van dat Goddelijke bevrijd kan worden.

Wanneer het ware Wezen herkend wordt onder het oppervlakte van het tijdelijke – de onderaardse bronnen- stroom van goddelijk leven, verborgen onder elke zichtbare levensvorm – wenst de mens niets liever dan het le- venskrachtige licht van deze kennis te delen, dat licht dat een onuitspreke- lijke vreugde kan overbrengen op die- genen die nog ronddwalen in de duis- ternis van onwetendheid. In zijn stre- ven om mensen te bevrijden van hun lijden, wordt hijzelf *gedoemd tot lijden*. Zijn innerlijke leven echter zal nooit door dit lijden verduisterd worden, omdat hij leeft in de vreugde van de eenheid en het enthousiasme voor de onsterfelijke Goddelijke pracht van de wereld, een pracht die steeds waarge- nomen wordt door diegene die er zich bewust op richt.

Ieder moment van de dag, elke taak die we volbrengen, is het mogelijk om liefdevolle gedachten over te brengen, gedachten die inspireren tot vertrou- wen in de schoonheid van het leven. Iedere ontmoeting kan troost brengen door een begrijpende blik, een glim- lach die een straaltje zonneschijn aan- reikt aan iemand die daardoor weet dat hij niet eenzaam is en dat een me- demens hem steunt, daar waar hij zich verlaten dacht.

Mededogen houdt onze hand vast tijdens onze bewogen rit op de duistere stukken van ons levenspad en bevrijdt ons uit het net van ontmoediging en wanhoop; zij is als een plotseling ont- dekte vriendschap die ons vervult van een licht dat de duisternis verjaagt en onze krachten opnieuw vitaliseert.

Laten we onze lijdende broeders en zuster hullen in onze liefdevolle ge-

dachten en zij zullen dit aanvoelen als een zich voltrekkend wonder, alsof een engel of goddelijke boodschapper hun ziel opheft; zijn verdriet maakt plaats voor vreugde; zij stellen opnieuw vertrouwen in het leven en zijn daardoor opnieuw bereid om op hun beurt liefde en geluk door te geven.

Alleen wanneer rivaliteit en competitie tussen mensen onderling plaats kan maken voor liefdevolle zorg, alleen dan kan er vrede zijn in de wereld.

Alleen wanneer rivaliteit en competitie tussen mensen onderling, de wens om zichzelf te bewijzen ten koste van anderen en om zichzelf op te werken door anderen neer te halen – allen uitdrukkingen van een “ik” dat verschillend en afgescheiden is van de rest -, plaats kan maken voor liefdevolle zorg, een sterk verlangen om anderen gelukkig te maken en een bereidheid om een stukje van het geluk dat men zelf bereikt heeft, te delen met anderen, alleen dan kan er vrede zijn in de wereld, een broederlijke samenwerking voor de vreugdevolle ontplooiing van allen, harmonie tussen allen in het wesen van iedereen. Uit dit samen delen ontstaat een diep gevoel van eenheid en door een oprechte aandacht voor anderen kan men zich volledig één weten met de ander en die ander ook volledig begrijpen.

Mededogen is daarom de vurige wil om onze passie voor het leven in dank-

baarheid voor haar schoonheid mee te delen aan diegenen die ons pad kruisen; de vurige wil ook om hun dorst te lessen naar de zin van het leven door enthousiast onze kennis te delen, dit mededogen dat zich uitdrukt in een onbegrensde goede wil, is als een bron van levend water, een verfrissend water waardoor de ziel zich volledig opentstelt voor het onsterfelijke goddelijke leven, de grondslag van het universum en de ziel zelf.

In dit proces is de ziel in totale vrede in al zijn relaties, een stralende vrede die beetje bij beetje de duisternis oplost van een op zichzelf gerichte wereld, zoals het licht van de opgaande zon langzaam de aarde weer omhult.

De passages uit “Het Boek der Gulden Voorschriften” door Arya Sangha, door mevr. Blavatsky vertaald uit het Senzar (de oude geheime taal der Ingewijden), onder de titel “*De Stem van de Stilte*” (in *Drie Wegen, één Pad*, uitgave UTVN) vormen het “*Evangelie van Mededogen*”, de Goede Boodschap dat Mededogen de mensheid zal redden door haar te leiden naar volledige ontplooiing en perfectie, naar een geluk dat zowel hemels als aards is. De Boodschap dat Mededogen allen die zich volledig wijden aan de ontwikkeling van de onsterfelijke Liefde binnen de mensheid transformeert tot Redders van de Wereld, Redders zowel van de mens als van de natuur.

De auteur van “*Het Boek der Gulden Voorschriften*”, Arya Sangha, was één van de eerste discipelen van de Boeddha en werd “één van de drie zonnen van het Boeddhisme” genoemd.